

10 vuotta

10-11
2004

IDÄNKAUPAN VIENTIPALVELUT

www.compiler.fi

Markkinatietoa ja liikeyhteyksiä

Idänkaupan Vientipalvelut 10 vuotta

Talousseurantaa basaari- kaupasta markkinatalouteen

■ Tämä on Idänkaupan Vientipalveluiden 10-vuotisnumero. Julkaisumme ykkösnumero ilmestyi marraskuussa vuonna 1994. Uusi Venäjä otti siihen aikaan vielä ensi askeleitaan markkinatalouden tiellä, mutta suomalaisten into päästä uudenlaiseen kaupankäyntiin naapurin kanssa oli suurta.

Venäjästä ja sen toimintamahdollisuuksista tiedettiin kuitenkin 1990-luvun alkupuoliskolla melko vähän ja kokoneiden idänkauppiaidemmekin ajatukset liikkuivat vielä biletaraalisen kauppavaihdon vuosissa. Näin julkaisumme ensimmäinen, noin tuhannelle idänkaupan päättäjälle ja vastuuhenkilölle lähetetty numero sai hyvän vastaanoton.

Kulunneella kymmenvuotiskaudella Suomen Venäjän-kauppa on vähin erin löytänyt kokonaan uudet muotonsa. Kauppaa on käyty markkinaehtoisesti, mutta muuten hankalissa ja alati muuttuvissa liiketoimintaoloissa. Vientiyrityksemme ovat kuitenkin osanneet sopeutua kulloisiinkin olosuhteisiin.

Nykyisen Venäjän-kaupamme alkuvuodet olivat ehkä liiankin lupaavia. Venäjän taloudellinen kehitys ja markkinoiden kasvava ostovoima kasvattivat tasaisesti suomalaistuotteiden vientiä. Vuoden 1998 elokuussa puhjennut talouskriisi muutti kuitenkin hetkessä näkymät. Kriisi osoitti, että venäläinen yhteiskunta on herkästi haavoittuva ja että pudotus voi olla nopea ja syvä.

Venäjä-vientimme on kuitenkin tämän jälkeen korjaantunut ja kehittänyt viime vuosina hyvään tahtiin. Venäjällä toimivien suomalaisyritysten rintama on kaiken aikaa laajentunut ja viennin rakenne on monipuolistunut. Suomalaiset ovat kuitenkin toistaiseksi investoineet varovaisesti Venäjälle

pyrkien välttämään tähän liittyviä riskejä. Tuotannollisten investointien laajempi käynnistyminen saattaa kuitenkin olla pian edessä. Se olisi uusi kehitysvaihe kauppasuhteissamme.

Venäjän ohella Idänkaupan Vientipalvelut on seurannut vuodesta 2000 myös Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan markkinoita suomalaisesta intresinäkökulmasta. Suomalaisyritysten aktiviteetti näissä maissa oli jo tässä vaiheessa vilkasta, vaikka kellään ei vielä ollut varmuutta EU-jäsenyyksistä, aikatauluista puhumattakaan. Nyt nämä maat ovat entistäkin mielenkiintoisempia, koska myös niiden kaupalliset Venäjän-suhteet ovat vahvistumassa. Tiedossa on sekä uusia alihankintakanavia että uusia kilpailijoita Venäjälle.

Uusmediatuote alusta lähtien

Idänkaupan Vientipalvelut ilmestyy nykyisin vain verkossa. Se oli kuitenkin myös aivan alkuvaiheessaan ns. uusmediatuote. Julkaisun viiden ensimmäisen numeron toimituksellinen teksti julkaistiin rinnakkaisversiona TeleSampo-palvelussa. Ajasta ja TeleSammosta kertoo se, että kehuimme verkkoversion tavoittavan peräti sata käyttäjää kuukaudessa.

Nykyisessä muodossaan Idänkaupan Vientipalvelut tarjoaa lukijoilleen kaikki sähköisen julkaisun edut. Se on monivärinen ja interaktiivinen sekä arkistoituu sähköisesti. Se on myös heti perillä kaikilla lukijoillamme yhtä hyvin Helsingissä, Moskovassa kuin Varsovassakin.

Klaus Lehmuskallio

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Idänkaupan Vientipalvelut 10 vuotta: Talousseurantaa basaari-kaupasta markkinatalouteen	1
Venäläiset yritysjohtajat pettyivät taloussuudistuksiin	2
Putin RSP:n kokouksessa: Valtio turvaa yksityisomistuksen	2
Venäjä korjasi öljyvientitilastojaan ylöspäin	3
Tulojen kasvu jatkui ripeänä.	3
Yritykset tyytyväisiä Venäjän markkinoihin - maariski kuitenkin kasvanut	4
Venäjänsä käytössä olevat mineraalivarat alkavat ehtyä jo vuonna 2011	6
Venäjänsä metsäala kaipaa kipeästi lisäinvestointeja	6
Brändi tarkoittaa Baltiassa toistaiseksi hintaa - ei laatua	7
Mart Helme: Tallinnan partneri on Riika - ei Helsinki	7
Pankkialalla kova kasvutahti Baltiassa	8
Venäjänsä markkinat kiinnostavat taas latvialaisia	8
Liettua yhä talousvertailun kärjessä	8
PKO BP -pankilla vakuuttava	9
startti Varsovan pörssissä	9
Vienti ja investoinnit vetävät Puolan talouskasvua	9
Pk-yritysten Venäjä-hankkeisiin valmistelutukea10	
Kilpailevat reitit vieneet transitoliikennettä - Suomi yhä vahva arvotavarakuljetuksissa	11

Keskuskauppakamarin tutkimus:

Venäläiset yritysjohtajat pettyivät talousuudistuksiin

■ Venäläiset yritysjohtajat uskovat liikevaihtonsa, investointiensä ja työvoimansa määrän kasvavan sekä yleisten suhdannenäkymien ja oman taloutensa edelleen voimakkaasti paranevan ensi vuonna tämän vuoden tapaan, selviää Keskuskauppakamarin marraskuussa julkistamasta Luoteis-Venäjän business-barometristä.

Arviot Venäjän talouskehityksestä ovat kuitenkin aiempaa varovaisempia. Yleisten suhdannenäkymien paranemista kuvaava saldoluku laski hieman viime vuodesta. Venäläiset yritysjohtajat arvioivat Venäjän talouskehityksen hidastuneen tänä vuonna merkittävästi viime vuodesta. Synkimmän arvion esittivät moskovalaiset vastaajat. Saldoluvut laskivat kaikilla alueilla. Optimistisimman arvion esitti energiateollisuus.

Yritysjohtajat kokevat, että presidentti **Vladimir Putinin** toimet eivät enää tänä vuonna ole parantaneet yritysten toimintaympäristöä ja ulkomaisten sijoittajien investointimahdollisuuksia edellisten vuosien tapaan. Venäläisten yritysjohtajien mukaan Putinin hallinto on kyennyt tänä vuonna parantamaan ulkomaisten yritysten investointiedellytyksiä vain vähän. Vain 30 prosenttia vastaajista arvioi Putinin toimien parantaneen investointiedellytyksiä, kun vastaava osuus oli vielä viime vuonna 48 prosenttia.

Vastaajat arvioivat presidentti Putinin hallinnon toimien parantaneen

tänä vuonna vain vähän myös venäläisten yritysten toimintaedellytyksiä. Luoteisvenäläiset yritysjohtajat olivat tässä asiassa tyytyväisempiä kuin johtajat muilla alueilla.

Vuoden 2005 talousnäkymät lupaavia - epävarmuus silti lisääntynyt

Seuraavaa vuotta koskevat odotukset pysyivät viime vuoden tasolla. Moskovassa odotukset ovat varovaisempia kuin Pietarissa ja muualla Luoteis-Venäjällä. Teollisuus- ja palveluyrityksissä odotukset ovat hieman myönteisemmät kuin kaupan alalla.

Venäjän talouden tilan odotetaan paranevan vuonna 2005 yhtä nopeasti kuin tänä vuonna. Myös investointien odotetaan kasvavan tämän vuoden tapaan.

Epävarmuus, mitattuna vastaajien määrällä, jotka eivät ottaneet kantaa tulevaan kehitykseen, on kuitenkin useiden muuttujien osalta kasvanut. Eniten epävarmoja vastaajia oli juuri Venäjän ensi vuoden talouskehityksen kohdalla.

Keskuskauppakamarin Luoteis-Venäjän business-barometria on julkaistu vuodesta 1999 lähtien. Tällä kertaa Taloustutkimus Oy:n pietarilainen tytäryritys TOY-OPINION haastatteli 1150 venäläistä yritysjohtajaa selvitystä varten. Yritykset edustivat teollisuutta (38%), kauppaa (35%) ja palveluita (34%).

Putin RSP:n kokouksessa:

Valtio turvaa yksityisomistuksen

■ Presidentti **Vladimir Putin** osallistui lupauksensa mukaisesti Venäjän industrialistiliiton RSP:n vuosikokoukseen marraskuun 16. päivä Moskovassa. Tapaaminen herätti jo etukäteen sekavia tunteita ja sama jatkui myös kokouksen jälkeen. Monet kiittasivatkin presidentin ja yksityisen suurteollisuuden tapaamisen peläksi muodollisuudeksi.

Kokouksessa ja julkisuudessa herätti joka tapauksessa suurta huomiota Putinin lausunto, jossa hän totesi, että viranomaisten tehtävänä on suojella yksityistä omaisuutta samalla tavalla kuin valtionkin omaisuutta. Tämä vaatimus muodostaa perustan Venäjän koko markkinataloudelle. Presidentti vakuutti myös, että aikaisempia yksityistämisiä ei tulla purkamaan.

Vastavuoeroisesti Putin sanoi edellyttävänsä yrityksiltä, että nämä noudata lakeja ja maksavat veronsa.

Valtio odottaa yksityiseltä liike-elämältä myös suurempaa poliittista ja sosiaalista vastuuta. Yritysten pitäisi osallistua esimerkiksi kansallisesti tärkeiden infrastruktuurihankkeiden rahoitukseen.

Juuri nämä poliittisen ja sosiaalisen vastuun veloitteet hämmensivät kokousedustajia. Verojen maksuvelvoitteita ei sensijaan kiistetty, mutta yrityksille kaikkialla normaalin verosuunnittelun tuomitseminen herätti vastustusta.

IDÄNKAUPAN VIENTIPALVELUT

www.compiler.fi

11. vuosikerta

Toimitus/ Markkinointia

Oy Compiler Ab
Osuuskunnantie 50 B
00660 Helsinki
Puh. (09) 492 854
Fax (09) 454 0838
klaus.lehmuskallio@compiler.fi
www.compiler.fi

Toimitus/ Markkinointia

Klaus Lehmuskallio
Kaija Pasila-Lehmuskallio
Puh. (09) 492 854
Fax (09) 454 0838

Idänkaupan Vientipalvelut/ Muut informaatiotuotteet

- Compiler Trade Web Site
- Compiler eNews
- Idänkaupan Vientipalvelut -eExtra
- Suomalaisyritykset Venäjällä -tutkimus

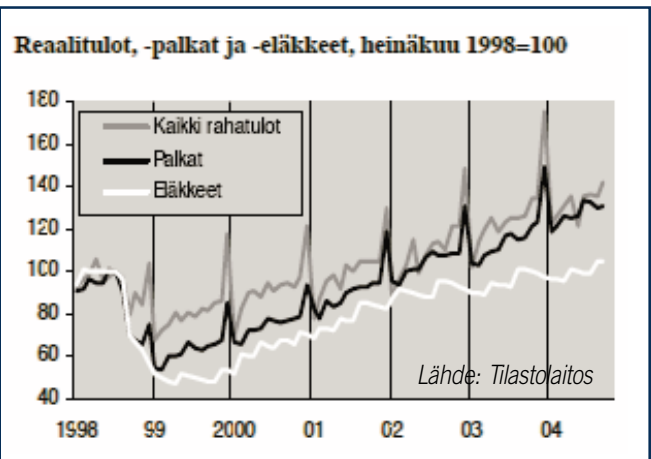
Venäjä korjasi öljyvientitilastojaan ylöspäin

■ Venäjän tulli on korjannut huhti-elokuun vientitilastoja. Muutos tammi-elokuun ja tammi-syyskuun välillä on huomattava. Korjatussa tammi-syyskuun tilastossa vienti on 5,1 miljoonaa tynnyriä päivässä, mikä tarkoittaa 15 prosentin lisäystä kokonaisvientiin. Korjattujen tilastojen mukaan vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana raakaöljyä vietiin 14 % enemmän kuin vuotta aiemmin, kun kahdeksan ensimmäisen kuukauden korjaamattomien tilastojen mukaan vuosikasvu oli alle prosentin.

Myös tullin vuoden kumulatiivisia öljyjaloiteiden vientilukuja on nostettu elokuussa ilmoitetusta 197 000 tonnista päivässä syyskuun 219 000 tonniin. Lisäys on 11 %.

Korjaukset näkyvät myös pääosin tullin tietoihin perustuvassa keskuspankin ulkomaankauppatilastossa. Huhti-elokuun viennin arvo on nyt 75 miljardia dollaria, mikä on 3 miljardia dollaria enemmän kuin ennen korjausta. Vientilukujen korjaukset koskevat enimmäkseen vientiä IVY-maiden ulkopuolelle.

Ennen korjauksia eräät tarkkailijat ihmettelivät Venäjän öljyn viennin hyvin varovaista kasvua, vaikka viralliset ennusteet olivat paljon optimistisempia. Nyt korjattujen tilastojen mukaan talousministeriön koko vuoden vientiennuste kuitenkin näyttää toteutuvan.

Tulojen kasvu jatkui ripeänä.

■ Tilastolaitoksen mukaan väestön rahatulot kasvoivat tämän vuoden tammi-syyskuussa nimellisarvoltaan 22 % viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Reaaliarvoltaan tulot kasvoivat 10 % niin koko tammi-syyskuun jaksolla kuin vuoden kolmannella neljännekselläkin. Viime vuonna reaalitytulot lisääntyivät 14 %.

Palkat, jotka vastaavat noin vajaata kahta kolmasosaa rahatuloista, nousivat tammi-syyskuussa samoin kuin kolmannella neljänneksellä 25 % vuotta aiemmasta eli viime vuoden tahtiin. Alkuvuoden hitaamman inflaation johdosta reaalipalkkojen vuosinousu oli 12–13 %, kun se viime vuonna oli 11 %.

Baltian suurin hotelliketju:

- 3 Baltian maata
- 3 pääkaupunkia
- 3 suurta kokoushotellia

Tervetuloa!

Reval Hotel Olümpia • Reval Hotel Latviija • Reval Hotel Lietuva

Reval Hotels Suomessa
Radiokatu 20, HELSINKI
Puh. 09-2722 604

sähköposti: risto.turunen@revalhotels.com

Varaukset:

Reval Hotels keskusvaraamo
Maksuton varausnumero 0800 169 169
sähköposti: sales@revalhotels.com

Yritykset tyytyväisiä Venäjän markkinoihin - maaliskuu kuitenkin kasvanut

■ Idänvientiä harjoittavat yritykset odottavat Venäjän talouskasvun jatkuvan myös ensi vuonna, selviää Suomalaisyritykset Venäjällä -tutkimussarjan syysraportista. Lokakuussa kolme vastaajayritystä neljästä odotti talouskasvun jatkuvan hyvänä ja lähes kaikki muutkin luottivat talouskasvun jatkumiseen, joskin hidastuvana.

Yrityksillä oli myös optimistisia odotuksia oman liiketoimintansa suhteen. Vastanneista valtaosa odotti oman alansa markkinoiden kasvavan ainakin jonkin verran seuraavalla puolivuotiskaudella.

Venäjälle vievien tai siellä paikan päällä toimivien yritysten kovimmaksi haasteeksi on noussut yhä kiristynyt kilpailu. Kansallisuuden mukaan suomalaisyritysten kovimpia kilpailijoita ovat kotikenttäedusta nauttivat venäläisyrietykset. Toisen vahvan kilpailurintaman muodostavat johtavien EU-

maiden yritykset sekä amerikkalaisyritykset.

Kilpailun kiristyminen on lisännyt yritysten halukkuutta investoida Venäjälle etenkin hintaetujen saavuttamiseksi. Nyt tutkimuksen syyskierroksella selvästi useampi yritys oli kevääseen nähden investoinut ainakin jonkin verran reaaliomaisuuteen Venäjällä. Lisäksi yritysten seuraavaa puolivuotiskautta koskeva investointihalukkuus oli lisääntynyt. Varsinaisia tuotannollisia investointeja eri muodoissaan harkitsi jo lähes joka kolmas vastaajayritys.

Nämäkään tulokset eivät vielä viittaa minkään investointibuumin alkamiseen. Yritykset ovat edelleen harkitsevalla kannalla ja investointeja aiotaan tyyppillisesti tehdä pienessä, riskejä minimoivassa mittakaavassa.

Investointihaluja on selvästi hillinnyt Venäjän poliittis-taloudellisen

maaliskin kasvaminen. Lokakuussa 16 prosenttia vastanneista totesi maaliskin kasvaneen viimeisten kuuden kuukauden aikana, kun viime keväänä yksikään yritys ei ollut tätä mieltä. Muuttuneen maaliskiarvion taustalla vaikutti vahvasti pitkään jatkunut ja erilaisia käännteitä saanut Jukos-prosessi.

Yli puolet vastanneista pitikin tilannetta vaarallisena ja viranomaisien toimia selvänä merkinä valtion laajemmista, yritysten toimintaan ja omaisuuteen kohdistuvista interventio-aikeista. Toisaalta kuitenkin joka kolmas yritys piti Jukos-tapausta yksittäisenä ilmiönä, joka ei ennakoivaltion otteen kiristymistä talouselä-mässä.

Idänkaupan Vientipalveluiden lokakuun Venäjä-raportti oli jo seitsemästoista osaraportti marraskuussa 1996 aloitetussa tutkimussarjassa.

TAIVAS AUTTAKOON YRITYSTÄNNE VENÄJÄLLÄ

Taivas-konserniin kuuluva Nebo St Petersburg avasi ovensa viime keväänä. Nebo on erikoistunut luovaan, tuloshakuiseen markkinointi- viestintään, brändijohtamiseen sekä brändien uudelleen positiointiin.

Taivas-konserni on Pohjoismaiden ja Baltian johtavia merkkitaavara-, jakelutie- ja designasiantuntijoita, joka palvelee asiakkaitaan Pietarin lisäksi Helsingissä, Tallinnassa, Riiassa ja Vilnassa. Mikäli yrityksesi arvostaa yhteistyökumppania, joka ymmärtää Venäjän markkinat myös länsimaisesta näkökulmasta, ota yhteys ja sovi tapaaminen.

KIRSTI LEHMUSTO
International Client Service Director
kirsti.lehmusto@taivas.com

VLADIMIR PAVLOV
Client Service Director
vlad.pavlov@nebo-ra.ru

NEBO
PART OF TAIVAS GROUP

Advertising agency Nebo, Saint-Petersburg, 194044
Pirogovskaya nab., 17 A' Tel +7 812 320 20 33

www.taivas.com

Markkinatietoa
Suomesta,
Baltiasta ja
Venäjältä

Observer

www.observer.fi

Doing Business
in the Baltics

Kaupintie 2, PL 50, 00441 Helsinki,
Puh. (09) 228 281,
sähköposti: myynti@fintra.fi

A. ARVELIN
INTERNATIONAL OY

International Exhibition Arrangements

Papula

Nevinpat

“Your Exclusive Rights”

www.papula.fi

Lipsanen & Co
Group of Companies

Real Estate & Legal Services
in St. Petersburg

www.lipsanengroup.com

Ten Years
of Baltic Sea Cooperation

ITÄMERI-INSTITUUTTI
THE BALTIC INSTITUTE OF FINLAND

www.baltic.org

**Advisor
for new emerging
markets in Russia**

FINNVERA

**SUUNNITTELETKO TOIMINTAA
SUOMEN LÄHIALUEILLE
VENÄJÄLLÄ?**

Ota yhteyttä Finnveraan
hyödyntääksesi ulkoasiainministeriön
lähialueiden hankkeiden
valmistelumäärärahaa yritystoiminnan
aloittamiseksi tai kehittämiseksi
Venäjällä!

www.finnvera.fi

**KOTKAN - HAMINAN SEUDUN
YRITYSPALVELU OY**

RAJATONTA OSAAMISTA

www.ekymi.fi/yrityspalvelu

Venäjän käytössä olevat mineraalivarat alkavat ehtyä jo vuonna 2011

■ Venäjän hallitus on jo varautunut mineraalipohjaisten luonnonvarojen ehtymiseen, kertoo verkkouutispalvelu Pravda.ru. Uutislähteen mukaan luonnonvarojen ministeri **Juri Trutnev** oli marraskuussa kertonut hallitukselle kulta- ja öljyvarojen kaupallisesti kannattavan hyödyntämisen loppuvan mahdollisesti jo vuonna 2011. Vuoteen 2015 mennessä sama kohtalo uhkasi myös uraania ja kuparia. Maakaasun kohdalla takarajana pidetään vuotta 2025.

Ministeri Trutnevin skenaario perustui luonnollisesti sille oletukselle, mitä tapahtuisi ellei mitään tehdä.

Pitkän tähtäimen ohjelmasta pelastusrengas

Venäjän hallitus valmisteleekin parhailaan pitkäkantoista toimenpideohjelmaa, jonka tavoitteena on varmistaa Venäjän luonnonvarojen riittävyys uusien mineraaliesiintymien turvin. Vuoteen 2012 tähtäävän ohjelman läpiviemiseen on varattu 1,8 triljoonaa ruplaa. Osa rahoituksesta saadaan kiristämällä kaivos- ja louhintatoiminnan verotusta.

Luonnonvaraohjelman toiminta-kohteina ovat uudet esiintymät ja niiden resurssien arviointi, jalostusprosessit sekä toimintaa tukeva tietee-

linen tutkimustyö. Toiminnan pitäisi kannattaa, sillä venäläisasiantuntijoiden mukaan jokainen geologiseen tutkimustyöhön käytetty rupla tuottaa 70-100 ruplaa.

Triljoonan ruplan arvoinen huoli

Hallituksen huoli mineraalipohjaisten luonnonvarojen loppumisesta on aiheellinen. Tänä vuonna mineraalituotanto tuo korkean tuotantotason ja hyvän hintatilanteen vallitessa valtion kassaan verotuloina triljoona ruplaa, mikä on kolminkertainen summa viime vuotiseen verrattuna. Mineraaliesiintymät ja -raaka-aineet tuottavatkin yli puolet valtion budjettituloista ja yli 70 prosenttia Venäjän kaikista vientituloista.

Venäjän raaka-aineteollisuus onkin ajautumassa hankalaan tilanteeseen. Yhtiöillä ei ole riittävästi resursseja uusien esiintymien etsimiseen ja löydösten tuotannolliseen hyödyntämiseen. Siksi jo tuotantokäytössä olevia raaka-ainelähteitä on pakko ylläpitää.

Pääministeri **Mihail Fradkov** tetesikin uutistoimisto RIA Novostille, että valtiovallan on otettava aktiivisempi ote luonnonvarojen hallintaan ja käyttöön myös tulevia sukupolvia ajatellen.

Venäjän metsäala kaipaa kipeästi lisäinvestointeja

■ Venäjän metsäteollisuus kaipaa kipeästi vähintään kahden miljardin dollarin vuotuisia investointeja, kertoo uutistoimisto RIA Novosti. Liittovaltion metsäviraston mukaan investointien määrä on tällä hetkellä häidin tuskin 25 miljoonaa dollaria vuodessa.

Uuden metsälain piti nimenomaan rohkaista kotimaisia ja ulkomaisia yrityksiä pitkäaikaisiin metsämaan vuokrasopimuksiin, vastuulliseen metsänkäyttöön ja merkittäviin investointeihin.

Metsänvuokrausta ja siihen liittyviä investointeja on mahdollisesti jarruttanut metsälain määräys, jonka mukaan vuokrasopimus tehdään sen osapuolen kanssa, joka on läpäissyt esikarsinnan ja tehnyt korkeimman tarjouksen.

Metsävirasto toteaa, että juuri tieto esivalintaprosessista saatua laimentaa kiinnostusta. Vuokraajaksi sopivien yritysten ja muiden tahojen tarkemmasta määrittelystä ei nimittäin ole toistaiseksi mitään määräyksiä.

www.imesedu.fi

Tuloksellista bisneskoulutusta venäjänkieliselle henkilöstölle - vahvalla kokemuksella käytäntöihin sovellettuna.

ETLAn laajat Luoteis-Venäjää käsittelevät raportit: ICT, metalli, energia, metsä

[Busy Lines, Hectic Programming](#), 161 s. 31 euroa

[The Melting Iron Curtain](#), 140 s. 29 euroa

[Energy3: Raw Materials, Production, Technology](#), 210 s. 34 euroa

[From Russian Forest to World Markets](#), 154 s. 29 euroa

Taloustieto Oy
www.taloustieto.fi

Brändi tarkoittaa Baltiassa toistaiseksi hintaa - ei laatua

■ Merkkitarvatuotteiden luominen ei tahdo vielä onnistua Baltian markkinoilla, toteaa Trout & Partners. Toimisto tutki Baltian viidenkymmenen tunnetuimman brändin markkinointia ja mainontaa sekä toisaalta suosiota ja menekkiä.

Selvityksen mukaan valmistajat ja jakelijat eivät osaa luoda ja kommunikoida tuotteilleen erottuvia laatuominaisuuksia ja ne eivät toisaalta juurikaan kiinnosta kuluttajia. Tämän päivän markkinoilla lähinnä vain hinta ratkaisee.

Tuottajat ovat vesittäneet alkupe räisiä, usein oikeaoppisesti laadittuja ja bränding-tavoitteitaan ja keskittyneet hätäpäissään suoraviivaisiin jakeluteihin kohdistuviin hintapromootioihin. Tämän takia tuotteen mielikuva pelkistyy viimeisimmän hintatarjouksen mukaiseen edullisuusarvioon.

Trout & Partnersin mukaan yksilölliset tuoteominaisuudet merkitsevät kuluttajille vähiten Liettuassa ja eniten taas Virossa. Liettuassa noin 90 prosenttia ostopäätöksistä perustuu yksinomaan hintaan, mutta Virossa se ratkaisee yksin vain puolessa ostotilanteista.

Selvityksessä kiinnitetään huomiota myös Baltian maiden brändimainonnan tilaan. Se on Trout & Partnersin mielestä haparoivassa alkuvaiheessa, jota leimaavat mainonnan suunnittelijoiden itsesyntyiset oivallukset ja näkemykset. Mainonnasta puuttuu johdonmukaisuutta ja pitkäjänteisyyttä.

Mart Helme:

Tallinnan partneri on Riika - ei Helsinki

■ Viron entinen Moskovan suurlähettiläs **Mart Helme** ei syty Virossa laajaa innostusta herättäneelle Tallinnan ja Helsingin kaksoiskaupunkiajatukselle. Äripäev-lehdessä aiheesta kolumnoinut Helme pitää Tallinnan luonnollisempänä kaksoiskaupunkipartnerina Riikaa.

Mart Helmen mielestä Viron pitäisi päästä eroon siitä harha-ajatuksesta, että se olisi itsestään selvä osa Pohjoismaita. Viron luontaiset partnerit löytyvät paremminkin Latviasta ja Liettuasta sekä etelämpääkin keskiestä Itä-Euroopasta.

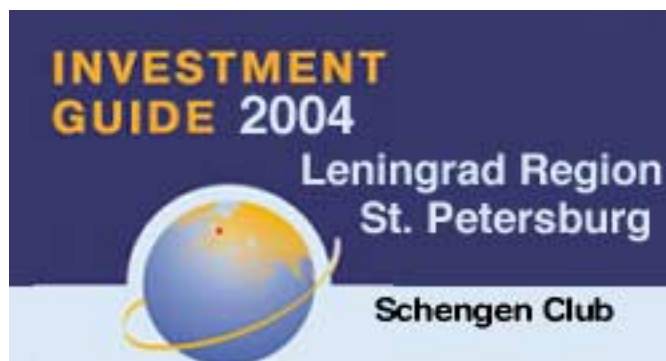
Ruotsalaisten ja suomalaisten yritysten Viroom tekemälle invaasiolle Helme löytää laajempia motiiveja. Johtavia ulkomaisia sijoittajia ei kiinnosta niinkään virolaisten laihat lompakot kuin Baltiasta käsin Venäjälle avautuvat uudet mahdollisuudet. EU:n ja Venäjän välisen taloudellisen yhteistyön tiivistyessä Baltian maat tarjoa-

vat niille oivallisen tuotantoalustan.

Tallinnan ja Helsingin kaksoiskaupunkiajatus, ns. Talsinki, on noteerattu visionääripiireissä myös Suomen puolella. Kumpikin pääkaupunki on nyt EU:n alueella. Niiden yhteinen väkiluku nousee nousee eurooppalaisittain metropoliluokkaan ja ne tarjoavat myös vastaavan infrastruktuurin ja muut liiketoimintapuitteet. Liikenneyhteydet ovat niin suurikapasiteettiset ja nopeat kuin ne kahden erimaan pääkaupungin välillä ylipäätään voivat olla.

Ongelmana tai etuna ovat toisaalta kahden palkka- ja hintatason markkinat, joiden merkitystä on vaikea ennakoida.

Pohjoismaissa kaksoiskaupunkiajatus on toteutunut ehkä pisimmälle Malmön ja Kööpenhaminan kesken, jossa on päästy merkittäviin synergioihin muun muassa satamatoiminnan alueilla.

bbn
baltic business news

- Estonia
- Latvia
- Lithuania

www.balticbusiness.com

Pankkialalla kova kasvutahti Baltiassa

■ Virossa, Latviassa ja Liettuassa pankkimarkkinat kasvavat nopeammin kuin keskisessä Itä-Euroopassa, ilmenee itävaltalaisen CA IB -pankin raportista. Yksityisellä luotonannolla mitattuna Viron ja Latvia pankkitoiminnan kasvu ohitti viime vuonna myös EU 15 -maiden keskiarvon.

Virossa yksityisluottojen kanta kasvoi 121 prosentilla vuosina 1998-2003 ja Latviassa kasvu oli samaan aikaan peräti 314 prosenttia. Kovia kasvulukuja selittää osittain luottokannan alhainen lähtötaso, mutta kasvu on huomattava myös kun luottojen kokonaissumma suhteutetaan bruttokansantuotteeseen. Virossa yksityishenkilöille annettujen luottojen määrä nousi viime vuonna 65 prosenttiin bruttokansantuotteesta ja Latviassa 55 prosenttiin, eikä Liettuassakaan jääty näistä luvuista paljon jälkeen.

Yksityisluottoja on Baltiassa kasvattanut nimenomaan asuntolainojen nopea lisäys. Virossa asuntolainojen summa kasvoi vuosina 2000-2004 keskimäärin 51 prosenttia vuodessa. Latviassa vuosikasvu oli vieläkin suurempi eli 86 prosenttia.

Virossa ja Latviassa myös pankkisektorin palvelut ovat kehittyneempiä kuin niitä varakkaammassa keskisen Itä-Euroopan maissa, Unkarissa, Slovakiassa ja Tshekissä. Baltiassa on väkilukuun suhteutettuna enemmän pankkikonttoreita, suurempi osa väestöstä käyttää pankkipalveluita ja elektroniset pankkipalvelut ovat yleistyneet nopeammin. Myös pankkisektorin kilpailu toimii Baltiassa tehokkaammin, mikä on hyödyttänyt kuluttajia edullisten lainaehdojen ja nopeiden luottopäätösten muodossa.

Venäjän markkinat kiinnostavat taas latvialaisia

■ Naapurimaan Venäjän suuret markkinat kiinnostavat yhä enemmän latvialaisia yrityksiä, raportoi uutistoimisto Baltic Business News. Vastavalmistuneen selvityksen mukaan latvialaisyrietykset harkitsevat lisääntävissä määrin suoran itävientinsä kasvattamista, yhteistyöstä venäläisen kumppanin kanssa sekä myös paikallisen valmistustoiminnan aloittamista.

Lavialaisia kiinnostavat tällä hetkellä eniten puunhankintaan, sahateollisuuteen ja tehdasteollisuuteen liittyvät hankkeet. Keihäänkärkenä on kuitenkin ollut elintarviketeollisuus.

Raportissa esitellään jo käynnistyneitä Venäjä-projekteja. Niihin kuuluu meijeriyhtiö Rigas Piena Kombinatsin yrityskauppa, jolla sen haltuun siirtyi Demianskin meijeri Novgorodin alueella. Rigas Piena pitää hankintaa onnistuneena ja aikoo laajentua myös muille Venäjän alueille.

Latvian suurin kalasäilykkeiden valmistaja Brivais Vilnis kertoo puolestaan, että sen tuotteiden kysyntä Venäjällä

ylittää tällä hetkellä jo sen toimituskyvyn. Brivaisin suurimpana asiakkaana on Metro-vähittäiskauppaketju Moskovassa. Toinen, Venäjällä jo neljän vuoden ajan toiminut elintarviketeollisuus Pure Food aikoo taas kaksinkertaistaa liikevaihtonsa Venäjällä.

Alkoholittomien juomien valmistaja Kok&Co aikoo sekin laajentaa Venäjällä. Yhtiön vihannessäilykkeitä, tomaattiketsuppia ja majoneesia valmistavalla yksiköllä on Venäjällä jo kaksi tuotantolaitosta, toinen Nizhni Novgorodissa ja toinen Astrahanissa.

Latvialaisyrietyksien Venäjä-kiinnostuksen elpymistä eivät ole mainittavammin haitanneet Venäjän ja Latvian ulkopoliittiset jännitteet. Latvian ja Venäjän kaupalliset siteet ovat politiikan taustalla kehittyneet yhä kiinteämmiksi. Venäläiset transitokuljetukset, energiatoimitukset sekä pankkitalletukset ja investoinnit ovat Latvian taloudelle edelleenkin elintärkeitä. Nyt latvialaiset näkevät vastavuoroisia liiketoimintamahdollisuuksia Venäjällä.

Liettua yhä talousvertailun kärjessä

■ Euroopan komissio on päättänyt tuoreimmassa arvioissaan siihen, että Liettua ylittää vuosina 2004-2006 toiseksi nopeimpaan talouskasvuun kaikista EU 25 -maista. Viime vuonna Liettua ohitti 9,7 prosentin kasvullaan kaikki vanhat EU-maat.

Komission ennusteen mukaan Liettuan bruttokansantuote kasvaa tänä vuonna 7,1 prosenttia, hidastuu ensi vuonna 6,4 prosenttiin ja vuonna 2006 edelleen 5,9 prosenttiin. Kasvun hidastumisesta huolimatta Liettua nousee silti kärkisijoille EU-maiden talousvertailussa. Liettuan talouskasvua ylläpitävät edelleen kotimainen kulutuskysyntä ja investoinnit, mutta myös viennin selvä kasvu alkaa tuntua taloudessa.

Brysselissä ollaan myös tyytyväisiä Liettuan työllisyysnäkyymiin. Komission asiantuntijoiden mukaan viime vuoden 12,7 prosentin työttömyysaste laskee tänä vuonna 11,4 prosenttiin ja ensi vuonna 10,6 prosenttiin. Vuonna 2006 työttömyysaste putoaa jo alle kymmenen prosentin eli 9,7 prosenttiin.

Euroopan komissio ei maaraaportissaan arvioinut erikseen Liettuan viennin kehitystä. Vienti on joka tapauksessa hyvässä vedossa, sillä se kasvoi tammi-syyskuussa vuositasolla 18 prosenttia. Liettua on parantanut asemiaan erityisesti EU:n markkinoilla. Sen viennistä 65 prosenttia on tänä vuonna mennyt EU 25-maihin, Saksa suurimpana ostajana.

Vienti ja investoinnit vetävät Puolan talouskasvua

■ Talouden tutkimuslaitos NOBE ennustaa Puolan hyvän talouskehityksen yhä jatkuvan. Talouskasvun veturina on toiminut koko vuoden erinomaisesti kehittynyt vienti. Viennissä ovat parhaiten menestyneet uudet, vuosien 1996-2000 investointi-boomin aikana perustetut ja jo alun-alkaen ulkomaille orientoituneet yritykset.

Puolassa investointikysyntä on tänä vuonna selvästi elpynyt. NOBE:n mukaan se on voinut elpyä jopa enemmän kuin mitä tilastot osoittavat. Pk-yritysten kohdalla osa investoinneista saattaa kätkeytyä hämmästyttävässä määrin kasvaneeseen vaihto-omaisuuteen.

Puolan inflaatio on kevään lähtien

kiintynyt, mutta tutkimuslaitos odottaa sen asettuvan aikaisemmalle tasolle. Hintoja nostivat keväällä kotimaisen elintarvikkeiden laaja hamstrausaalto EU-jäsenyyden alla sekä arvonlisäveron korotus. Hintapaineita on luonnut myös raaka-aineiden kallistuminen, polttoaineet tässä kärjessä.

Keskuspankki pyrkii torjumaan inflaatiota

Keskuspankki on pyrkinyt rahapolitiikallaan torjumaan inflaatiota. Pankin rahapoliittinen neuvosto on yllättänyt markkinat säilyttämällä korkotason ennallaan. Päätöksellä on samalla pyritty jarruttamaan zlotyn kallistumista.

NOBE:n tulevia kuukausia koske-

vat arviot ovat nekin myönteisiä. Tutkimuslaitos odottaa investointikysynnän kasvun yltävän kymmeneen prosenttiin vuoden lopussa. Koko kotimaisen kysynnän kasvu jää viiteen prosenttiin, mikä on sinänsä hyvä taso.

Puolan hyvä vientitilanne jatkuu edelleen lähikuukausina, mutta tuonin samanaikainen kasvu rajoittaa vaihtotasevajeen korjaantumista.

Kuluttajainflaation NOBE odottaa laskevan neljään prosenttiin jo vuoden loppuun mennessä, ja edelleen 3,5 prosenttiin ensi vuoden keskivaiheilla.

Nämä tekijät turvaavat Puolan talouskasvun jatkumisen. Bruttokansantuotteen kasvuvauhti pysyy NOBE:n mukaan ainakin 5-5,5 prosentin tasolla pitkälle ensi vuoden puolelle.

PKO BP -pankilla vakuuttava startti Varsovan pörssissä

■ Lokakuun toisella viikolla tapahtunut PKO BP -pankin listautuminen oli Varsovan pörssin tähän asti suurin menestys. Pankin osakkeita tarjottiin jo etukäteen yksityishenkilöiden ja instituutioiden merkittäväksi ja niiden kysyntä ylitti kaikki ennako-odotukset.

Osakemyyntiä luonnehdittiin kansankapitalismin avaukseksi Puolassa, sillä merkintäpisteiden ulkopuolella kiemurteli pitkiä jonoja. Tavalliset kansalaiset ottivat osakkeita varten pankkilainaa ja kaikki perutut merkinnät myytiin heti uudelleen.

Varsovan pörssi hipoi ennätyksiä

Ensimmäisenä pörssipäivänä keski- viikkona 10.11 osakkeen hinta nousi heti 23,2 zlotyyn eli 13 prosenttia yli

ennakkomerkintähinnan. Päivän pää-töskurssi oli 24,5 zlotya vaihtomäärän noustessa 58 miljoonaan osakkeeseen. Osaketta vaihdettiin 2,8 miljardin zlotyn arvosta. Varsovan pörssin vaihto ylsikin korkeimpaan lukemaan sitten helmikuun 2000.

Torstaina osakkeen vaihdon arvo nousi jo neljään miljardiin zlotyyn. Pankin markkina-arvo paisui puolestaan 24,5 miljardiin zlotyyn.

Piensijoittajat realisoivat voittonsa heti

PKO BP:n osakkeen myyntilaidalla olivat yksityiset piensijoittajat, jotka halusivat välittömästi realisoida nopean ja varman myyntivoittonsa. Ostajina olivat ulkomaiset institutionaaliset sijoittajat, joille valtio ei ollut varannut tarpeeksi osakkeita ennako-

merkinnässä.

Puolan valtiovarainministeriö tavoittelee tälle vuodelle 6,5 miljardin zlotyn yksityistämistuloja. Tässä PKO BP -pankin osakemyynnillä on ratkaisevan tärkeä, joskaan ei vielä yksin riittävä osuus. Ministeriön lokakuun lopulla antaman ilmoituksen mukaan vuoden 2004 yksityistämistulot olivat siihen mennessä vasta 2,1 miljardia zlotya.

Ensi vuodelle ministeriö on kaavailut selvästi vähemmän yksityistämistuloja. Alustava summa on tällä hetkellä 2-3 miljardia zlotya. Valtio aikoo turvautua PKO BP:n menestyksen kannustamana yhä enemmän julkisiin osakemyynteihin pörssissä. Tärkeimpiä yksityistettäviä yrityksiä ensi vuoden puolella ovat Polmos Biaystok, Enea, Elektrownia Kozienice, Grupa Lotos, Puawy Nitrogen ja PGNiG.

Tutkimussarjamme 17. raportti.
Venäjän-kaupan barometri

Suomalaisyritykset Venäjällä 2.2004

• toimintaolot • odotukset • aiheet

VUODEN 2004 SYYSRAPORTTI

- Ajankohtaiset erikoisteemat
- Kiinteät barometrikysymykset

Tutkimuksen tiedot on kerätty lokakuussa 2004. Vastaajina ovat johdon ja keski johdon edustajat Venäjän-kauppaa käyvissä yrityksissä. Raportissa on tulosten yhteenveto-osa, esitysgrafiikat ja liitteet. 54 sivua. Tutkimus on lähtökohdiltaan ja toteutukseltaan riippumaton, eikä sillä ole ulkopuolista toimeksiantajaa tai rahoittajaa

Sisältönä mm.

- Venäjän talous ja markkinat
- Venäjän talousuudistusten jatkuminen
- Kilpailutilanne
- Liiketoimintaympäristö
- Riskit yritystasolla
- Investointi- ja tuotantoaika
- Viennin kehitysarviot

Tiedustelut ja tilaukset:

Oy Compiler Ab (Ltd)
Puh. +358 9 492 854
Fax +358 9 4540 038
klaus.lehmuskallio@compiler.fi

Pk-yritysten Venäjä-hankkeisiin valmistelutukea UM:ltä ja Finnveralta

■ Ulkoasianministeriöltä on saatavissa tukea yritystoiminnan aloittamiseksi tai kehittämiseksi Suomen lähialueilla Venäjällä. Tavoitteena pitää olla Venäjällä sijaitseva tytäryritys tai yhteisyritys. Finnvera toimii tukirahoitettavien hankkeiden asiantuntijana ja yhteistyöorganisaationa. Rahoitusta myönnetään pääasiassa pk-yrityksille.

Ulkoasianministeriön rahoittamien hankkeiden tavoitteena voi olla myös tuotannollinen yhteistyö venäläisen yrityksen kanssa, mikäli uusi liiketoiminta edellyttää huomattavia taloudellisia panostuksia tai tietotaidon siirtoa suomalaiselta osapuolelta ja hanke on paikallisesti merkittävä. Hankerahoituksen ensisijaisina kohteina ovat Suomen lähialueet Venäjällä, mutta rahoitus voidaan ulottaa myös muille Pohjoisen ulottuvuuden alueille Venäjällä.

Tukea voidaan myöntää kolmelle eri hankevaiheelle, eli alustavaan hankeselvitykseen, hankeselvitykseen ja liiketoimintasuunnitelman laatimiseen sekä koulutukseen ja asiantuntijoiden käyttöön.

Alustava hankeselvitys voi sisältää esimerkiksi markkina- ja kilpailuanalyysin, potentiaalisten yhteistyökumppaneiden etsimisen, tärkeimpien riskitekijöiden tunnistamisen sekä asiantuntijoiden valinnan varsinaista hankeselvitystä varten.

Varsinaisessa hankeselvitysvaiheessa tarkennetaan ja täydennetään aikaisemmin tehtyjä selvityksiä lopullisen investointipäätöksen tekemiseksi ja suunnitelmallisen liiketoiminnan aloittamiseksi.

Liiketoiminnan käynnistäminen voi edellyttää venäläisen henkilökunnan kouluttamista joko Venäjällä tai Suomessa tai ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttöä muissakin aloitusvaiheen erityistehtävissä. Tällaiset tehtävät voidaan sisällyttää kolmannen hankevaiheen kustannuksiin.

Ulkoasianministeriön tuki on enimmillään 50 000 euroa hankevaihetta kohti ja korkeintaan 50 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävistä kustannuksista ovat korvaus oman henkilöstön ulkomailla hankkeeseen käyttämästä työajasta, matka-, majoitus- ja päivärahakustannukset sekä ulkopuolisten asiantuntijapalveluiden kustannukset.

Hankeselvitykseen ja varsinaisen liiketoimintasuunnitelman laatimiseen on saatavissa tukea myös Pohjoismaiden projektivientirahastolta Nopefilta sen ja ulkoasianministeriön kesken sovitun työnjaon mukaisesti.

Finnvera voi tarjota selvitysten jälkeiseen hankkeen varsinaiseen toteuttamiseen kansainvälistymislainoja ja -takauksia, pääomainoja, pääoma- ja vientitakuuta sekä investointitakuuta.

Compiler eNews

24 numeroa vuodessa. Kolmen kuukauden kestotilaushinta vuonna 2004 on 18 euroa + alv 22 %. Jakelu sähköpostitse. Tilauslomake löytyy, kun **painat tästä**. Voit myös lähettää tilauksesi sähköpostiosoitteeseen **box@compiler.fi**.

Suomi yhä vahva arvotavarakuljetuksissa

Kilpailevat reitit vieneet transitoliikennettä

■ Neuvostoliiton sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän hajoaminen ja uuden Venäjän syntyminen 1990-luvun alussa oli merkittävä tapahtuma Suomen logistiikka-alan yrityksille. Venäjälle suuntautuneen rahtiliikenteen äkillinen kasvu loi nopeasti uusia liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisille kuljetusyrityksille, toteaa transitoliikenteen kehitystä tutkinut **Jaakko Kilpeläinen**.

Suomen kautta Venäjälle kulkevan konttiliikenteen kasvu päättyi ruplakriisiin vuonna 1998. Kriisin vaikutus Venäjän talouteen oli kuitenkin hyvin lyhytaikainen. Kulutustavaroiden, kuten autojen ja kodinelektronikan kysyntä elpyi ja jo vuonna 2001 kokonaisliikenteen kasvu ylitti ruplakriisiä edeltäneen tason.

Kauttakulkuliikenne onkin ollut Suomessa tarkastelujaksolla 1997 – 2003 korkeimmillaan juuri vuonna 2001. Silloin kokonaistransiton määrä oli 5,7 miljoonaa tonnia. Samana vuonna kilpailevia reittejä pitkin rah-tia kuljetettiin 152,6 miljoonaa tonnia. Sillä välin, kun Suomessa päästiin takaisin vuoden 1997 tasolle ja hie-man siitä yli, kilpailevat reitit kasvattivat kauttakulkuliikennettä yli 70 %.

Vuonna 2002 Suomen kautta transi-tona itään kulkeneen tavarankau-pallinen arvo oli reilu 12 miljardia euroa. Seuraavana vuonna arvo oli jo 17,7 miljardia euroa. Kasvu oli lähes 50 %. Näyttää siltä, että itään kulje-tettavien lastien arvo on edelleen kasvamassa voimakkaasti. Tarkaste-lujakson aikana Suomen markkina-osuus kokonaistransitosta on kuitenkin pudonnut noin 5 prosentista 2,5 pro-

senttiin, mikä johtuu kilpailevien reittien bulkkitavaravolyymien kasvusta.

Uutena ilmiönä tuli 2000-luvun alussa lisäarvologistiikan (VAL) voimakas lisääntyminen ja sen myötä myös työllisyyden parantuminen logistiikka-alalla. Suurin osa lisäarvopalveluista kehittyi Suomen satamien konttiliikenteen sekä Trans-Siperian raitatietä myöten Kauko-Idästä saapuvien lastien jälleenkäsittelyn yhteyteen.

Venäjän transitoliikenteen tärkeimmät satamat ovat Helsinki, Hamina, Kotka ja Hanko. joista viimeksi mainittu on ohittanut Kokkolan vuoden 2002 jälkeen. Liikenteen kasvusta huolimatta ne ovat menettäneet bulk-kirahdin lähes kokonaan kilpaileville reiteille alusten korkeiden väylämäksujen takia.

Jaakko Kilpeläinen painottaa, että tämä kuljetusreittien välinen kilpailu tulee edelleen kovenemaan. Suomi ei voi kilpailla kuljetusten edullisuudessa korkeiden työvoimakustannusten takia. Kilpailuvalteiksemme jäävät laatu, turvallisuus ja lisäarvopalveluiden jatkuva kehittäminen. Venäjälle arvotavaraa vievät monikansalliset suuryhtiöt arvostavat edelleen näitä ominaisuuksia ja ovat myös valmiita niistä maksamaan.

Jaakko Kilpeläisen tutkimus "Development of Transit Traffic via Finland in 1997-2003" on julkaistu Lappeenrannan Teknillisen Yliopiston sarjassa. Kilpeläinen on diplomi-insinööri, jolla on pitkäaikainen kokemus logistiikka-alan työtehtävistä. Tällä hetkellä hän toimii haminalaisen TBE Systemin toimitusjohtajana.

Hoidamme

tuotannon ulkoistamisia itäisessä Euroopassa

Buslink Oy toimii teollisena alihankinta-asiamiehenä ja organisaationne: maa-hantuoja, agenttina tai tuonnin ja viennin väljäsenenä muulla sovittavalla tavalla.

Buslink palvelee:

- Uusia metalli- ja valutuotannon alihankintamahdollisuuksia: Venäjä, Baltian maat, Valko-Venäjä ja Ukraina
- Kokeneen asiantuntija-organisaatiomme paikallisesti toteuttamana
- Tasoitamme tuotantokulttuurin eroja valmistajien ja asiakkaiden välillä
- Valvommekustannustehokkuutta
- Organisoimme valmistuksen pienistä sarjoista jatkuviin JOT-toimituksiin
- Tehokkaat tuotannon, laadun ja toimitusten seurantaprosessit Mahdollisuudet osallistua uusiin hankkeisiin jo tuotteiden suunnitteluvaiheessa

Neuvotteluyhteydet:

Toimitusjohtaja Hannu Kemiläinen
email: buslink@co.inet.fi
Puh. 09-4548878 tai 0400-405018
Telefax 09-454 8878

Seuraava Idänkaupan Vientipalvelut -julkaisu ilmestyy joulukuussa 2004.